

Kan Berlijn zichzelf omtoveren tot een digitaal krachtcentrum?

Uit de stal van de Duitse internetparticipatiemaatschappij Rocket Internet komen steeds meer renpaarden de effectenbeurs opstormen. De dochters brengen beleggers meer plezier dan het moederbedrijf. "Ik kijk een paar keer per dag naar de beurskoers."

Berlijn is in vele opzichten een schizofrene stad. De verschrikkingen. De boetedoening. De muur. De hereniging. De stad is getekend door het verleden. De geschiedenis is op elke straathoek zichtbaar en voelbaar.

De twee gezichten zijn meer dan een historische erfenis. Ook als het gaat over de grote vragen van de toekomst dient de tweespalt zich al snel aan. Kan Duitsland een betekenisvolle inhaalslag maken in de digitale wereld? En zo ja, welke rol is dan weggelegd voor hoofdstad Berlijn die zoveel economische bedrijvigheid verloor door de ruige geschiedenis?

Berlijn was een belangrijk centrum voor industriële bedrijvigheid na de Duitse eenwording van 1871. In de Duitse hoofdstad zetelden grote bedrijven als Siemens, AEG, Allianz, Deutsche Bank en Lufthansa. Maar na de Tweede Wereldoorlog kwam Berlijn afgelegen te liggen. De doodsteek kwam met de Koude Oorlog. Westerse bedrijven en hun hoofdkantoren hadden niets meer te zoeken in het eilandje in het afgesloten Oost-Duitsland.

De val van de muur, maar uiteindelijk vooral ook de sterk groeiende Duitse economie van de afgelopen acht jaar hebben Berlijn zichtbaar veranderd. De straten worden niet meer compleet

**GROTE
BEDRIJVEN
ZOEKEN
STEEDS VAKER
DE SAMEN-
WERKING OP
MET STARTUPS
OM KENNIS IN
TE SLAAN**

gedomineerd door toeristen en ambtenaren en politici die eind jaren negentig massaal naar de stad verhuisden. Berlijn werd gemengder. Het raakt steeds meer gevuld met hipsters die werken voor start-ups en creatieve bedrijven en rondrijden op deelfietsen en deelscooters en hun eten bestellen via hun mobieltje bij een bezorgbedrijf en kleding kopen bij Amazon en Zalando.

Om de temperatuur te meten in Berlijn gingen we in juni naar het hippe Noah-congres waar de crème de la crème van de Europese start-upwereld en het durfkapitaal elkaar ziet voor een tweedaagse praatssessie. De sfeer was uitgelaten. De bezoekers in Berlijn hingen in strandstoelen en waren casual, kapitaalkrachtig én jong, met uitzondering dan van de wat oudere topman Dara Khosrowshahi van Uber die voor de deur werd uitgejouwd door boze Berlijnse taxichauffeurs. Binnen hielden tientallen bedrijven

KRAAMKAMER VAN NIEUWE GOLF INTERN STAAT IN BERLIJN